ޢުމްރާގެ އަރުކަން އަދާ ކުރާނޭ ގޮތް

[illegible]

ލިޔެ ޖަމާކުރީ:

آدم نِشانْ بن علي آدم

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الحمد لله والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وأصحابه ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين .

أمّا بعد:

ޙައްޖާއި ޢުމްރާގެ އަޙުކަމާއި އެއަޙުކަން އަދާކުރުމަށް ކުރަދާނެކަން ލިބުނު ކޮންމެ މީހަކުވެސް، ޢުމުރުން އެއްފަހަރު އަދާ ކުރުން ވާޖިބުވެގެންވާ އަޅުކަމެކެވެ. الله سبحانه وتعالى، އެއިލާހުގެ ކީރިތި ދޫރިޔި އާޔަތެއްގައި ވަޙީ ކުރައްވާފައިވެއެވެ.

﴿وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ﴾ (البقرة: 196)

މާނައީ: "ތިޔަބައިމީހުން ހައްޖާއި ޢުމްރާގެ އަޅުކަން ﷲއަށްޓަކައި އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އަދާކުރުމެވެ!"

މީސްތަކުންގެ ދީނީ ހޭލުންތެރިކަމާއި އަދި ތަނަވަސްކަން އިތުރުވެ، ހައްޖާއި ޢުމްރާގެ އަޅުކަންތައް އަދާ ކުރަން ދާ މީހުން ދުވަހުން ދުވަހަށް މިދަނީ އިތުރުވަމުންނެވެ. އެހެންނަމަވެސް މިއަޅުކަން އަދާކުރާ ގޮތަކީ މީސްތަކުންނަށް ރަނގަޅަށް އެނގިފައި އޮންނަ ކަމެއް ނޫނެވެ. އެހެންކަމުން މިހާރު ހައްޖަށް ނުވަތަ ޢުމްރާއަށް މީހުން ދާ ކޮންމެ ފަހަރެއްގައި ކަހަލަ ގޮތަކަށްވެ، އަޅުގަނޑުގެ ތިމާގެ މީހުންނާއި އަދި ގާތް އެކުވެރިން މިކަމާއި ބެހޭގޮތުން އަހައި އޮޅުންފިލުވައި، މިކަން ކުރަން އޮންނަ ގޮތާއި ކިޔަން ޖެހޭ ދުޢާތައް ފިލެ ދިނުމަށް އެދެމުންދާނީ އަޅުގަނޑު ޤަޞްދު ކުރީ އެންމެ

ފުރަތަމަ ޢުޝްރާގެ އަގުލަކަށް އަދާކުރާގޮތް ޤުރުއާނާއި ޙަދީޘް ނަބަވިއްޔާގެ ސުންނަތުން ޘާބިތުވާ ގޮތަށް، ކުޑަ އަތުމަތީ ފޮތެއްގެ ސިފައިގާ އެކުލަވާލެވުނީއެވެ.

މިގޮތަށް ފޮތެއް އެކުލަވާލަން ޖެހުނު އެންމެ ބޮޑު އެއްސަބަބަކީ، ޢުޝްރާގެ އަގުލަކަށް އަދާ ކުރާނެ ގޮތާއި ބެހޭގޮތުން ދީނީ ބަހުން ލިޔެވިފައި ހުރި ފޮތްތައް މަދުކަމުންނާއި އަދި މިމަޢުލޫމާތު އިތުބާރު ހުރި ރަނގަޅު ފޮތެއް ދީނީ ބަހުން ލިޔެވި ފެންނަން ނެތުމުންނެވެ.

މުސްލިމަކު ކުރާ ކޮންމެ އަޅުކަމެއްވެސް ޤަބޫލު ކުރެވޭނީ ދީން ޝަރުޢީގޮތުގެ ފުރިހަމަ ވެގެންނެވެ. ފުރަތަމަ ކަމަކީ އިޚްލާޞްތެރި ކަމެވެ. ދެވަނަ ކަމަކީ ޙަދީޘް ނަބިއްޔާ محمد صلى الله عليه وسلم އަންގަވައި ދެއްކެވި ގޮތަށް އެއަޅުކަމެއް އަދާ ކުރުމެވެ. އެހެންނަމަވެސް

ހިތްވަރާއި އެކު ހޯދަރަގެ ކުރަންޖެހޭނީ، މިއަދު މިއަޅުކަން
އަދާ ކުރަމުންދާ އެބައް ބަރަކު، ދުނިޔާއާއި ސުންނަތުން
ތާބިޢު ނުވާ އެބައް ބިދުޢަތްތަކާ މިއަޅުކަމުގެ ތެރެއަށް
ވައްދައި ކުރަމުންދާތީއެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައިން
ބަޔަކު އަދި އުސޫލަކުން ނު ބައެއް އަޅުގަނޑާއި
އުޚުތުންގެ ހިތާއިންމެ މިރުދަ ކަންތައްތައް ފެނިއެވެ.
ބަޔާންކޮށްދެއި މިއީ ވަރަށް ނުރައްކާތެރި ކަމެކެވެ. އެއީ
މިކަމަކީ ހުރިހާ ނަބީއްގެ، އެކަމަކާއިމެދު އެހާމެ ބޮޑަށް
ހިތްޖެހު ދެއްވާވަޑައިވާ ކަމެކެވެ. އެކަލޭގެފާނު ބަޔާންކުރު
ކުރައްވާވަޑައިވެއްވެވެ.

(وَشَرُّ الأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا وَكُلُّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلاَلَةٌ وَكُلُّ ضَلاَلَةٍ فِي النَّارِ). (النسائي: 89/6، صحيح ابن حبان: 528/14)

"ދަންނަވެވެ. ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ ނުބައި
ކަންތައްތަކީ ދީނުގެ ތެރެއަށް އަލަށް ވަންނަ

ކަންތައްތަކެވެ. ކޮންމެ އާކަމަކީ ބިދުޢައެކެވެ. ކޮންމެ ބިދުޢައަކީ މަގުފުރެދުމެކެވެ. އަދި ކޮންމެ މަގުފުރެދުމެއްވަނީ ނަރަކައިގައެވެ."

އެހެންކަމުން ކޮންމެ މުސްލިމަކުވެސް މިކަމާއިމެދު ރައްކާތެރިވެ ހުށިޔާރުވުން ހުއްޓެވެ. އެހެންނޫންނަމަ ބޮޑު ހަރަދުކޮށްގެން އަދާކުރަން ދިޔާ އަޅުކަމަކީ ތިރީގައިމިވާ އާޔަތުގައި ﷲ ތަޢާލާ ވަޙީ ކުރައްވާފައިވާ ފަދައިން ވަޔަށް ބުރުއްސާލެވޭ ކުނޑި ފުއްތަކެއް ފަދަ ޙަދަލަކަށް ވެގެން ހިނގައިދާނެއެވެ.

﴿وَقَدِمْنَا إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُوراً﴾

(**الفرقان**:23)

''އަދި އެއުރެން ކުޑަ ބަދަލުތައް (އެތަރީ ކަންތައްތައް)
ހިމަން އިޖާދު ތައްރަވަރި، އުބަމަލުތަކާއި ވަރަން
ތުދުއްސަހިގެންދާ ކުސްތީ ފުއްތަކާއް ގަމަހިން
ލުއްތިލިލެއް.''

މިލާތަކަށް މަހިކަސްއި ގެތިއްރަކަށް އަޑުގަސްއި
އަލިއަޑުވާލަލަހިވާސީ ބުދްދާގެ އަގުހަސް އަދާ ކުރާން
ގެތާއި އަދި އުއަގުހަމުގެ އުރި މަބައްލުތަކުގަކި ހިތުމަން
ހިރިތި ސަތިއްއާގެ އަރިހުން ތާބިތުވާ ދުއާ ތަކުގެ
މައްތަރުތެ. އަދި ބުދްދާގެ އަގުހަސް އަގާރުކާއިރު
ސަވާލުހަސް ދުސްޖެހެ އުހުން ތަހުއް ހަސްތައްތަހުސްތުސް
ކުރު ގެތަހަސް އަލިއަގުވާލުވިވަހިވާސްއުތް. ދެސް އާގެ
އިތުރުން މިލާތަގެ އުސްމު ވަހަތަގަކި ހިމަސްކާލުވިވަހިވާސީ،
ބުދްދާގަކި އަމިއްލަހަސް ތާސްހަސް ދުބާތަހު ކުރަސްހުރި އުހި

ދަޢުވަތަކުގައި ކިއިރާނޭ ހަނދަވު ބައެއް ދުޢާތަކެވެ. އޭގެ ފުރަތަމަ ބައިގާ ހިމެނޭ ކީރިތި ޤުރުއާނުގައި ވާރިދުވެފައިވާ ދުޢާތަކެވެ. އަދި އެއަށްފަހު ކީރިތި ނަބިއްޔާ محمد صلى الله عليه وسلمގެ ޙަދީޘްފުޅުތަކުގައި ވާރިދުވެފައިވާ ދުޢާ ތަކެވެ.

މިފޮތަކީ މިއަހަރުގެ ރަމަޟާން މަހުގެ އުމްރާއަށް ދާ، އަޅުގަނޑުގެ ވަރަށް ގާތް އެކުވެރިއެއްގެ މަތިން ވަރަށް އަވަސް ގޮތަކަށް ތައްޔާރު ކުރަންޖެހުނު ފޮތެކެވެ. އެއީ ރަމަޟާން މަސްވެސް މިހާ ކައިރިވެ، މިއަހަރުން އަދާކުރަން ކުރަންޖެހޭ ދުވަސްވަސް ވަރަށް ކައިރިވެފައި ވުމުންނެވެ. އެހެންކަމުން އަދި މިފޮތަކީ އެހާ ފުރިހަމަ ފޮތަކަށް ނުވެ ހިނގައިދާނެއެވެ. الله ތަޢާލާގެ އިރާދަފުޅާއިއެކު، ވަގުތީ ވީވަރަކުން މިފޮތް އިތުރު މުހިއްމު ބައިތައް އިތުރުކޮށް އަދި ދުޢާތަކުގެވެސް

މާނައާއި އެކު ގެންސަވާތޯ އަދި ފަހުން މަސައްކަތް ކުރާނަމެވެ.

މިގޮތް ތަޢުލީމުކުރުމުގައި ބަޔާން ދީނީއްމު މަޢުލޫމާތު ނަގާފައިވަނީ ޝަރަހަ ފޮތް ސަލަފީން ކަމުގައިވާ صيد الفوائد އަދި صفة العمرة ގެ މަޢުލޫމަތު ވެބްސައިޓާ ވެބްސައިޓުންނާއި إسلام سؤال وجواب އަދި صفة العمرة ގެ ދަޢުވަތުން ވެބްސައިޓާ ވެބްސައިޓުންނެވެ. މިގޮތުގައި ހިމެނިފައިވާ ޓޮޕިކްތަކަކީ صيد الفوائد ވެބްސައިޓުން ނަގާފައިވާ ޓޮޕިކް ތަކެކެވެ.

ދުޢާއަކީ الله سبحانه وتعالى، މިގޮތުގެ ފަހިކޮ އެންމެހައި ފޮތްތެރި އަޚުންނާއި އުޚުތުންނަށް ފައިދާހުރި ދެއްވުމެވެ. އަދި އެއުރެންނަށް މިގޮތުގައިވާ މަޢުލޫމާތުތަކަން އަމަލުކުރުމުގެ توفيق ދެއްވުމެވެ. އަދި ނިކަމެތިއަގެ މިކާމުގައި މަސައްކަތް

ޤަބޫލުކުރައްވާ އާޚިރަތުގައި މިއަޅާގެ ނަޖާތުގެ ސަބަބެއް ކަމުގައި ލައްވާ ބަރަކާތް ލައްވާނދޭވެ. آمين.

كتبها الفقير إلى عفو ربّه عزّ وجلّ

آدم نِشانْ بن علي آدم

24 شعبان 1429هـ.

25 އޮގަސްޓް 2008މ.

އުމްރާ

ލުޣަވީ ގޮތުން ޢުމްރާގެ މާނައަކީ ޒިޔާރަތް ކުރުމެވެ. ޝަރުޢީ އިސްތިލާޙުގައި ޢުމްރާގެ މުރާދަކީ އެއަޅުކަން އަދާ ކުރުމަށް ޚާއްޞަ ކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް އިޙްރާމް ބަނދެ ތަލްބިޔާ ކިޔަމުން ﷲ ތަޢާލާގެ ގެފުޅަށް ޒިޔާރަތް ކުރުމެވެ. އަދި ގެފުޅު ވަށައި ޠަވާފު ކުރުމާއި ޞަފާއާއި މަރުވާއާއި ދެމެދު ސަޢުޔު ކުރުމާއި އަދި ބޯބޭލުން ނުވަތަ ބޯ ކޮށުމެވެ. ﷲ ތަޢާލާ ކީރިތި ޤުރުއާނުގައި ވަޙީ ކުރައްވާފައިވެއެވެ.

﴿وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ﴾ (البقرة: 196)

މާނައީ: "ތިޔަބައިމީހުން ޙައްޖާއި ޢުމްރާގެ އަޅުކަން ﷲއަށްޓަކައި އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އަދާކުރާށެވެ!"

ޢުމްރާ އެކުލެވިގެންވަނީ ހަތަރު ކަމެއްގެ މައްޗަށެވެ. އެއީ އިޙްރާމްބަނދުމާއި، ގެފުޅު ވަށާ ޠަވާފު

ކުރުމާއި، ސަފާއާއި މަރުވާއާއި ދެމެދު ސަޢުޔު ކުރުމާއި އަދި ބޯބޭލުން ނުވަތަ ބޯ ކޮށުމެވެ. ހައްޖާއި ޚިލާފަށް އުމްރާ ކުރުމަށް ވަކި ޚާއްޞަ ދުވަސްވަރެއް ނުވެއެވެ. އަހަރުގެ ހަމަ ކޮންމެ ދުވަހެއްގައިވެސް އުމްރާގެ އަޅުކަން އަދާކުރެވިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެހެން މައްސަރުތަކާއި ޚިލާފަށް ރަމަޟާންމަހު ކުރާ އުމްރާއެއްގެ ޘަވާބު ހައްޖަކާއި އެއްފަދަވެގެން ވާކަމަށް ކީރިތި ނަބިއްޔާ ޙަދީޘްފުޅު ކުރައްވާފައިވެއެވެ. ހައްޖުގެ އަޅުކަން އަދާކުރުމަށް ނުދެވުނު އަންހެން ބޭކަބަލަކަށް ކީރިތި ނަބިއްޔާ صلى الله عليه وسلم ޙަދީޘްފުޅު ކުރެއްވިއެވެ.

(فَإِذَا جَاءَ رَمَضَانُ فَاعْتَمِرِي فَإِنَّ عُمْرَةً فِيهِ تَعْدِلُ حَجَّةً). **(رواه مسلم).**

"ޚަރަދު ހަމަސޯން މަސް އަމިއްލަވެރިކަމަ ކަނޑުއޮޅޭ ޢުމްރާ

ވާ ހުރިކަމެވެ. ހަމަކަހަމަވަރުން ހަމަހުރިކަމި ކުރާ

ޢުމްރާއާއި ތަވާފު ސަޢުޔަކާއި ހަރަކަތްތަކުން ފެށެވެ."

މި ފޮތަކީ ޢުމްރާގެ އަރުކާން އަދި ކުރާމީހުގެ

ބާރު ގޮތުން ހަރަކާތްތަކާއި ފޮތެއް ކަމުން ދެން

އަރުގަނޑު މިފަދަ "ޢުމްރާގެ އަރުކާން އަދާކުރާނޭ ގޮތް

- ފިޤުހީ ގޮތުން ފިޤުހީ މަސައްލަ"، މިފޮތުގެ އަސްލު

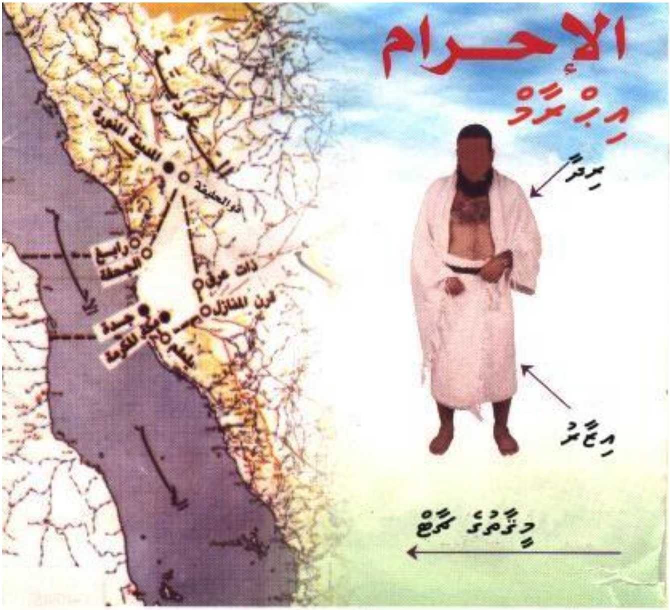
މަޢުލޫމާތުގެން ކުރިއަށް ދާނެވެ.

---

1. ފިހުރިސް.

- އިޙްރާމް ބަންދުމުން ޢުމްރާ ކުރުމަށް ނިޔަތް ގަނެވުނީއެވެ.
- ފިރިހެނާ އިޙުރާމް ބަންނާނީ ހަރިގަނޑުގެ ގުނަވަންބާއި އެއްގޮތަން ފަހާފައިނުވާ އިޒާރަކާއި (ތިރިން ބަންނަ ފޮތިގެއް) ރިދާ (މަތިން އަންނަ ފޮތިގެއް) އަޅުއްނަވެ. ފިރިހެނުންގެ އިޙުރާމް ހެދުން ހުދުކުލައިން ވުން އެދެވިގެންވެއެވެ.
- ޢުމްރާ ވުމުގެ ގޮތުން އެންމެ ފުރަތަމަ ކުރަން ޖެހޭ ކަމަކީ ހިނައިގަތުން، ފެންވަރާ ރީތިވުމަށްފަހު ކަސްތޫރި (މިސްކް) ފަދަ މީރުވަސް ދުވާ ބައިތަކެއް ނުވަތަ ހުވަނދެއް ފުރަމަންކަރު ދުވާ އިޙުރާމް ހެދުން ލުމެވެ.
- ޢުމްރާ ނުވަތަ ބަރުދު ފުރިހާއިން ދަތުރުގެ ކުރިން ގާގައި އިޙުރާމް ހެދުން އެޅުން ހުއްދައެވެ.

އެހެންނަމަވެސް އުމްރާވުމަން ދުވާ ނިޔާތި މީޤާތާއި އަރާ ހަމަވުމުންނެވެ.

- އެއަށްފަހު މީޤާތައި ނިސްބަތުން "لَبَّيْكَ اللّهُمَّ بِعُمْرَة" މިފަދައިން ޔިދުން ދުސްތޫރައްވު ވެގެން (އެދިވިގެން) ވެއެވެ.

- އިޙްރާމަށް ވަދެ ޚާއްޞަ ދެ ރަކުޢަތް ކުރުމެއް ނުވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ރަސޫލު الله ކުރެއްވި ފަދައިން ފަރުޟު ނަމާދެއްގެ ވަގުތު އައިސް ޖެހިއްޖެނަމަ އެނަމާދަށްފަހު އިޙްރާމް ބަނދުން ސުންނަތް ވެގެން ވެއެވެ.
- ރާއްޖެއިން ޙައްޖަށް ދާ މީހުންގެ މީޤާތަކީ ޔަލަމްލަމް އެވެ. މިމީޤާތު އަރާ ހަމަވަނީ ފްލައިޓްގައި ޢިއުލާނުކުރުން، މީޤާތާއި ކައިރިވުމުން އެކަން ފްލައިޓުން އަންގާނެއެވެ. އަދި މީޤާތާއި އަރާ ހަމަވުމުން އެވާހަކަވެސް އަންގާނެއެވެ.
- މަދީނާއަށް ދިއުމަށްފަހު އެނބުރި މައްކާއަށް އަންނައިރު ކުރާ ޢުމްރާގައި އިޙްރާމް ބަންނާނީ މަދީނާގެ އަހުލުވެރިންގެ މީޤާތުކަމުގައިވާ، ޛުލްޙުލައިފާއިންނެވެ.

- ޙައިޟުވެރިވެ ނުވަތަ ބައްޔެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ޢަދުއްވެއްގެ ބިރަށް ނަމަވެސް އުމްރާ ފުރިހަމަ ނުކުރެވިދާނެކަމަށް ބިރު ހިފާނަމަ "لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ بِعُمْرَة" ގެ ފަހުން "إِنْ حَبَسَنِي حَابِسٌ فَمَحِلِّي حَيْثُ حَبَسْتَنِي" މިފަދައިން ކިޔާނީއެވެ. އެއަށްފަހު އެފަދަ ކަމެއް މެދުވެރިވެގެން ޢުމްރާ ފުރިހަމަ ނުކުރެވުން ނަމަވެސް އިހްރާމް ބޭލުމަކުން އެއްވެސް މައްސަލަތެއް ނުޖެހޭނެއެވެ. ދެން އޭނާއަށް އޮތީ ޢުމްރާ ކުރުމަށް ކުޅަދާނަވުމުން އަލުން މީޤާތަށް ގޮސް އިހްރާމް ބަނދެގެން ޢުމްރާ ކުރުމެވެ. މިގޮތަށް ނުކިޔައި މިފަދަ ކަމެއް މެދުވެރި ވެގެން އިހްރާމް ބާލަން ޖެހިއްޖެ ނަމަވެސް ފިދުޔަ ކަތިލަން ޖެހޭނެއެވެ.

- ޙުއްޖާޖުން ނިޔަތްގެން ދިޔާ ހިނދުމަށްފަހު ގިނަގިނައިން ތަލްބިޔާ ކިޔުން ސުންނަތްވެގެން ވެއެވެ. ތަލްބިޔާއަކީ: "لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لاَ شَرِيْكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكُ لاَ شَرِيكَ لَكَ" މިއެވެ. ފިރިހެނުން ތަލްބިޔާ ކިޔާނީ އަޑު ހަރުކޮށެވެ. އަންހެނުން ހިލޭ ފިރިހެނުން ނެތިނަމަ، ކައިރީގައި ހުންނަ މީހާއަށް އަޑު އިވޭ ވަރަށެވެ. ހިލޭ ފިރިހެނުން ތިބިނަމަ ސިއްރުންނެވެ.
- ތަލްބިޔާ ކިޔާވެސް ގިނައިން ހިތުން ޒިކުރު އިޙުރާމުގެން ވެއެވެ. ތަލްބިޔާ ކިޔާނީ ޖަމްރާ ކުރަން ފަށަން ވަންދެންނެވެ.
- ފިރިހެނުން އަޑުހަރުކޮށް ތަލްބިޔާ ކިޔުމަކީ މިހާރަކަށް އައިސް ޢާދައިހުން ކުޑަވެމުންދާ ސުންނަތެކެވެ. ފިރިހެނަ ޙުއްޖާއެއްގެ ތަވާފަށް އެދާ

މީހަކު ތަޖުރިބާ އަށު ހަރުކޮން ކިޔުމަން ހަދުވެރިވުމުގެއް ނުދެވެ. އެހެންނަމަވެސް ހަދުވެރިވެ ބިރުވެރިވެ އަދި ދުރުހެލިވާންވީ ބަރާމް ކަންތައްތަކާއި ނަފީ ކުރައްވާފައިވާ ކަންތައްތަކުން އަޅައިގަތުމުދަނުވެ. އެއީ އިސްލާމުގައި ވިޔަސް ނުވަތަ އިސްލާމުގައި ޝަރީޢަތުގައި ވިޔަސްމުއެވެ.

- ބައެއް ނުވަތަ ބުރުޤާއަކަން އިސްލާމް ބަނދު ނިޤާބު ގެދުވަނަކާވެސް، އެއިސްލާމް ހުރުން ބާރަށި ބަދަލު ކުރުން ހުއްދަވެގެންވެއެވެ. އެއީ މިސާލަކަށް އިސްލާމް ހުރުން ހަޖުވުން ފަދަ ކަމެއް މުދުވެރިވެއްޖެ ނަމައެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ އިސްލާމް ބާރަށި ފުރަސަރާއި ފާރާނާކުން ހުރުމަކީވެސް ހުއްދަކަމެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް

މީރުވަސް ދުވާ އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ އެއްޗެއް
ބޭނުން ކުރުން ހުއްދަވެގެން ނުވެއެވެ.

- ބަޔެއް މީހުން ހީކުރާ ފަދައިން އިޙްރާމް ބަންދައިރު އަންހެނުންނަށް، ހުދު ނުވަތަ ފެހި ކުލަ ފަދަ ވަކި ޚާއްޞަ އިޙްރާމް ހެދުމެއް ނުވެއެވެ.

ބަދަލުގައި އުމްރާވާއިރު ނިޔަތް ގަން ނުސުވާ
ކިޔާނެގޮތް.

މިސާލައި އަދާ ހަމަވުމުން ބަދަލުގައި އުމީހެއްގެ މައްޗަށް
އުމްރާ ފުރަން ނަސީބުނުވާ މީހާއަށް އުމްރާއެއް ފުރަން ހިޔަރު
އަރުވައި، ދުކުން ކިޔާނީ:

މަންމާގެ މައްޗަށް ނަމަ:

لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ عُمْرَةً عَنْ أُمِّي... (މަންމާގެ ނަން)

ބައްޕަގެ މައްޗަށް ނަމަ:

لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ عُمْرَةً عَنْ أَبِي... (ބައްޕަގެ ނަން)

ކާފަ/މާމަގެ މައްޗަށް ނަމަ:

لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ عُمْرَةً عَنْ <u>جَدِّي/جَدَّتِي</u>... (ކާފަގެނަން/މާމަގެ ނަން)

މަންމަ ފަރާތް ބޮޑުބޭބޭ/ބޮޑުދައިތަގެ މައްޗަށް ނަމަ:

لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ عُمْرَةً عَنْ <u>خَالِي/خَالَتِي</u>...

(ބޮޑުބޭބޭގެނަން/ބޮޑުދައިތަގެ ނަން)

ބައްޕަ ފަރާތް ބޮޑުބޭބޭ/ބޮޑުދައިތަގެ މައްޗަށް ނަމަ:

لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ عُمْرَةً عَنْ <u>عَمِّي/عَمَّتِي</u>...

(ބޮޑުބޭބޭގެނަން/ބޮޑުދައިތަގެ ނަން)

ފިރިހެން ބޭބޭ/ކޮއްކޮގެ މައްޗަށް ނަމަ:

لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ عُمْرَةً عَنْ أَخِي... (ފިރިހެން ބޭބޭ/ކޮއްކޮގެ ނަން)

އަންހެން ދައްތަ/ކޮއްކޮއެއްގެ މައްޗަށް ނަމަ:

لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ عُمْرَةً عَنْ أُخْتِي... (އަންހެން ދައްތަ/ކޮއްކޮއެއްގެ ނަން)

އިޙްރާމުގައި ކުރުން ހަރާމްވެގެންވާ ކަންތައްތައް.

އިޙްރާމް ބަނދުން، ހައްޖަށް ނުވަތަ ޢުމްރާއަށް ނިޔަތްގަތުމަށްފަހު ކުރުން މަނާވެގެންވާ ކަންތައްތަކެއް ވެއެވެ. ތަފްސީލުގައި އެނގި ހުރެ މިފަދަ ކަމަކަށް އަރައިގެންފިނަމަ ފިދުޔާ ކަފާރާތް ޖެހޭނެއެވެ.

އެކަންކަމަކީ:

1. ބޮލުގެ ނުވަތަ ހަށިގަނޑުގެ އެއްވެސް ތަނަކުން އިސްތަރި ބާލައި ނުވަތަ އުކުޅައި ކެނޑުން. އަދި ނިޔަފަތި ކެނޑުން.

2. މީރުވަސް ދުވާ އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ އަތަރެއް ނުވަތަ އެހެން އެއްޗެއް ވިޔަސް ބޭނުން ކުރުން. އެއީ އިޙްރާމް ޖޯޑާގައި ވިޔަސް ނުވަތަ ހަށިގަނޑުގައި ވިޔަސްމެއެވެ. ނުވަތަ ކެއުމުގައާއި ފެންބުއުމުގައި ކަމަކު ވިޔަސްމެއެވެ. (އެހެންނަމަވެސް އިޙްރާމްގައި ހުންނަ އިރު ކައިބޮއެ ފާހާނާކޮށް ހެދުމަކީ ހަމަ ހުއްދަ ކަންތައްތަކެވެ.)

3. ޖިމާޢުވެސް ނުވަތަ ޝަހުވަތްތެރިކަމަށް މަގުފަހިވާ އެއްވެސް ކަމަކަށް އަރައިގަތުން.

4. ޝިކާރަ ކުރުން.

5. އިޙްރާމްގައި ހުންނަ އިރު ފިރިހެނުންނަށް އެކަނި ހަރާމްވެގެންވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ތޮޕީބިސް ފަޅުފުށް އަދި ދިނުނަސް ހަރިގަނޑުގެ ވަށާމަކާއި

އެއްގޮތަށް ކަނޑާ ފަރާތައި ހުންނަ އެއްވެސް
އެއްޗެއް ފުން ހުއްދަވެގެން ނުވެއެވެ. އަދި
ހަމައެހެންމެ ބޯ ނިވާކުރުންވެސް ހުއްދަވެގެން
ނުވެއެވެ. އެއީ މިޤާތަކަން ބޭރާ ނުވަތަ ދަތުގެ
ނުވަތަ ފޮތިގަނޑެއް މިހާރު ނުވަތަ އެހެނަސް
އެއްޗަކުން އަޅައިގެން މިހާރު ލާއްވާ.

6. ރަސޫލު الله صلى الله عليه وسلمގެ ބަޔާންފުޅުގައިވާ
ފަދައިން އިޙްރާމް ބަނދެފައިވާ އަންހެނާއަށް
އަންގި ނިވާކަމާ މޫނު ބުރުގާ އެޅުން ހުއްދަވެގެން
ނުވެއެވެ. އެއީ ހަރިގަނޑެއް ގުނަވަނާކައި
އެއްގޮތަށް ކަނޑާ، ފަރާތައި ހުންނާނީއެވެ.
އެކަށޭގެން ބަޔާންފުޅު ކުރައްވާފައިވަނީ (وَلاَ تَنْتَقِبْ
الْمَرْأَةُ الْمُحْرِمَةُ وَلاَ تَلْبَسْ الْقُفَّازَيْنِ). (رواه البخاري)
މާނައީ: "އިޙްރާމް ބަނދެފައިވާ އަންހެނާ މޫނު

ނިވާ ނުކުރާ ހުރި ކަމެވެ. އަދި އަނގިވެސް ނުލާ ހުރިކަމެވެ." އެހެންނަމަވެސް ހިޔާ ފިރިހެނުންގެ ކުރިމަތީގައި އިހުރާމް ބަނދުވެފައިވާ އަންހެނުން ކުރުގައި ވިޔަސް މޫނާއި ދެއަތްތިލަ ފޮރުވުން ވާޖިބުވެގެން ވެއެވެ. އެހެނެއްކަމަކު އެއީ މޫނު ބުރުގާއި އަންގި ނުލައި (ހުދުމުގެ ނުވަތަ ބުރުގާގެ ކޮންމެވެސް ބަޔަކުން) އެވެ. (މިކަން ޢާއިޝާ رضي الله عنهاގެ ކިބައިން ރިވާވެފައިވާ ޞައްޙަ ބަރީދުން ޝާހިދުވެފައި ވެއެވެ.)

މަތީގައި ބަޔާންވާ ހަދިޔަ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ހަނދާން ނެތުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ މަޖުބޫރީ ހާލަތެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެކަމަކީ އިހުރާމުގައި ކުރުން މަނާވެގެންވާ ކަމެއްކަމުގައި ނޭނގި ހުރެ އެފަދަ

ކަމެއް ކުރުވިއްޖެނަމަ އެއަކުން އެއްވެސް މައްސަލައެއް ނުޖެހޭ. (އެބަހީ އެކަމުގެ ސަބަބުން ފުދުއަ ކަރިޔާކަން ނުޖެހޭނެއެވެ.)

ހަނދުމަ ނުކިގެން އެފަދަ ކަމަކަށް އަރައިގަތުވިއްޖެ މީހަކަށް އެކަމެއް ހަނދުމަވުމުން ވަގުތުން އެކަމުކުން ދުރުވެގަތުން ވާޖިބުވެގެން ވެއެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ ނޫނީ އެފަދަ ކަމަކަށް އަރައިގަތުވާނަމަ، އެކަމެއް އެނގުމުން ހަމަވަގުތުން އެކަމުކުން ދުރުވެގަތުން ވާޖިބުވެގެން ވެއެވެ. މަޖުބޫރު ބާރަކަމެއްގެ ސަބަބުން އެފަދަ ކަމަކަށް އަރައިގަންނަ މީހާއަށްވެސް އޮތީ ހަމަ މިހެނެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެ މަޖުބޫރުވީ ކަންތައް ފިޔަވައި ދިއުމުން ވަގުތުން އެކަމުން ދުރުވެގަތުން ވާޖިބުވެގެންވެއެވެ.

- ރައްޓެހިން ބަހައްޓަން ނުވަތަ ޢުމްރާއަކަށް ވިޔަސް ތާ މިހެން ޢާއްމުކޮށް އެންމެ ފުރަތަމަ ތާރީ ޗިއްދާއަހަރެވެ. އެއީ ގެރިއަޅުބަގެއެވެ. އެއަށްފަހު ދޭން އެމަނުން ބަރުގައި ތާރީ މައްސާގައި މިބާ ހާބަލަނެވެ.
- ހާބަލަނދެވުމަށްފަހު ފޯރި މަންމަތި ލަދަ މަސާމި އެބޭފުޅުގެ ކާބިއަރަށް ލަޔި ރައްކާ ކުރުމަށްފަހު އެވި ޢުމްރާގެ އަޑުކަން ފުރިހަމަ ކުރަން ތާނަށެވެ. ވަރުބަލިވެފައިވާނަމަ ވަރުބަލި ފިލުވާލާފައި ދިޔުންވެސް ހުއްދައެވެ. އަދި ފާހަނާކޮށް ކައިބޯއެ ހަދައިގެން ޢުމްރާގެ އަޑުކަން ފުރިހަމަ ކުރަން ދިޔުންވެސް ހަމަ ހުއްދައެވެ.
- މިހިސާބުގައިވެސް މަލްބޫހާ ކިޔުން ސުންނަތްވެގެންވެއެވެ. މަލްބޫހާ ކިޔުން ހުއްޓާލާނީ

ކުރީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފަދައިން ތަވާފް ކުރަން ފަށަންވުމުންނެވެ.

- މައްކާއަށް ދެވުމަށްފަހު މިސްކިތަށް (އެބަހީ މަސްޖިދުލް ޙަރާމްއަށް) ވަނުމުގައި ޢަމަލު ކުރާނީ ހަމަ އެހެން މިސްކިތްތަކަށް ވަނުމުގައިވެސް ރަސޫލު **الله** صلى الله عليه وسلم އިރުޝާދު ދެއްވާފައިވާ ފަދައިންނެވެ. މިގޮތުން މިސްކިތަށް ވަނުމުގައި ކަނާތު ފައި އިސްކޮށް މިސްކިތަށް ވަންނަވައި ކިޔާ ދުޢާ "بِسْمِ اللهِ، وَالصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ عَلَى رَسُولِ اللهِ، اللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي، وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ، أَعُوذُ بِاللهِ الْعَظِيمِ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ، وَبِسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ" ކިޔާނެއެވެ.

2. ތަވާފް.

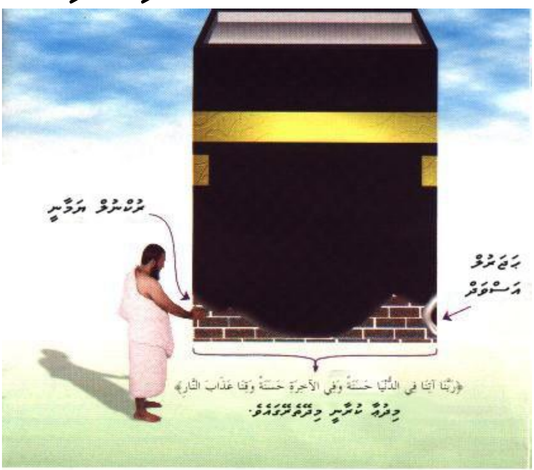
- ޠަވާފަކީ ޙަޖަރުލް އަސްވަދުން ފެށިގެން ހަމަ އެހިސާބަށް، ގެފުޅު ވަށައިގެން ޖަހާ ހަތް ބުރެވެ.
- ޠަވާފް ކުރާއިރު ހުންނަންވާނީ ވުޟޫ ކޮށްގެންނެވެ. ވުޟޫއާއި ނުލާ ޠަވާފް ޞައްޙަ ނުވާނެއެވެ.
- ޠަވާފް ފެށުމަށްޓަކައި ޙަޖަރުލް އަސްވަދު ކައިރިއަށް ގޮސް "بِسْمِ اللهِ، اللهُ أَكْبَرُ" މިފަދައިން ކިޔައި، ކަނާތުން އެރިޔަކަނޑުގައި ބިއްސާލުމަށްފަހު ހިފަހައްޓައި ބޮސްދޭނީއެވެ. ބޮސް ދިނުމަށް ދަތި ނަމަ އަތް ބިއްސާލާފައި އަތުގައި ބޮސް ދޭނީއެވެ. އަތްވެސް ބިއްސާ ނުލިބުން ނަމަ އަތް އިޝާރާތުން އުފުލައި "بِسْمِ اللهِ، اللهُ أَكْبَرُ" މިފަދައިން ކިޔާނީއެވެ.
- ޠަވާފް ކުރާއިރު ޢުމްރާ ފިރިހާ ނުވަތަ ޙައްޖު ފިރިހާ ހުންނާނީ ގުޅުގަން ވާތް ކަނާތް ފާޅުކޮށްފައެވެ.

- ޠަވާފް ކުރާ މީހާ ފުރަތަމަ ތިން ބުރުގައި ރަމްލު ކުރުން ސުންނަތް ވެގެން ވެއެވެ. ރަމްލު ކުރުމަކީ ކައިރި ފިޔަވަޅުތަކަކާއި އެކީ ބާރަށް (އަވަހަށް) ހިނގުމެވެ.
- ޠަވާފް ކުރާއިރު ފިރިހެނުން ތިބޭނީ ކަނާތް ފަރާތު ކޮނޑު ދައްކައިގެންނެވެ. އެއީ މަތިން އަންނަ ފޮތާ ކަނާތްދަށުން ގެންގޮސް ވާތް ފަރާތު ކޮނޑު މައްޗަށް އެއްލައިގެންނެވެ.

- ޠަވާފު ކުރަން ފެށުމަށްފަހު އަރަބިން ވިޔަސް ނުވަތަ ދިވެހިން ވިޔަސް ބޭނުން ދުޢާއެއް ކުރެވި ދާނެއެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ ޤިރާޢަތް ޤުރުއާނުންވެސް ކިޔެވިދާނެއެވެ. (މިބަސްގައި ކިޔައިދޭނީ، ޤުރުއާނާއި ސުންނަތުގައި ހިމެނޭ ރަނގަޅު ދުޢާތައް މިފަދަ ފަހުކޮޅުގައި ވާނެއެވެ.)

- ޠަވާފު ކުރަމުން ދާއިރު ރުކުނުލް ޔަމާނީ އާއި އަރާ ހަމަވުމުން އާދެއި އަތް ބީއްސާވާނީއެވެ. އަތް ބީއްސާ ނުލެވޭނަމަ ދެން އިޝާރު ކުއްލިވުސް ކަމެއް ކުރާކަށް ނުޖެހޭނެއެވެ.
- އެއަށްފަހު ރުކުނުލް ޔަމާނީ އާއި ޙަޖަރުލް އަސްވަދާއި ދެމެދު ކިޔާނީ ﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾ މިދުޢާއިންނެވެ.

- އެއަށްފަހު އަނެއްކާވެސް ޙަޖަރުލް އަސްވަދާއި އަރާ ހަމަވުމުން އެއަށް ކުރިމަތިލައި "الله أَكْبَرُ" މިފަދައިން ކިޔައި ޠަވާފް ކުރުން ކުރިޔަށް ދެންދާނީއެވެ. މިގޮތަށް ހަތް ބުރު ހަމަވުމުން ޠަވާފްކޮށް ނިމުނީއެވެ. ހަތްވަނަ ބުރުގައި ޙަޖަރުލް އަސްވަދާއި އަރާ ހަމަވުމުން ތަކުބީރު (الله أَكْبَرُ) ކިޔާކަން ނުޖެހޭނެއެވެ.
- ޠަވާފް ކުރުމުގެ ތެރޭގައި ވުޟޫ ގެއްލިއްޖެނަމަ، އަލުން ވުޟޫކުރުމަށްފަހު ނުނިމި އޮތްބައި ފުރިހަމަ ކުރާނީއެވެ. ބުރެއްގެ މެދުތެރެއިން ވުޟޫ ގެއްލިއްޖެނަމަ ވުޟޫ ކުރުމަށްފަހު އަލުން ޙަޖަރުލް އަސްވަދު ކައިރިން އެބުރު ފަށާނީއެވެ.
- ޠަވާފް ކުރާއިރު ބަޔެއް މީހުން ކޮންމެ ބުރަކަށް ވަކި ޚާއްޞަ ދުޢާތަކެއް ކަނޑައަޅައިގެން އެދީ

އެތަނުގައި ކޮންމެހެން ހިނގަން ޖެހޭ
ދުވާލަކެއްކަމުގައި ހަދައި އެގޮތަށް ބަހަމު ކުރެއެވެ.
އެހެންނަމަވެސް މިއީ އެއްގޮތަކަށްވެސް ކީރިތި
ނަބިއްޔާގެ އަރިހުން ސާބިތުން އޮތް ކަމެއް
ނޫނެވެ. މިފަދަ އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ކީރިތި ނަބިއްޔާ
އަންގަވާ، ދަރައްކަވާހަރިވާ ގޮތަށް އަދާކުރަން ޖެހޭ
އަޅުކަންތަކުގައްޔާ ވާޖިބު އެކެހޭގޮތްވަން ދެއްކެވި
ގޮތް ނޫން އެހެން ގޮތަކަށް ކުރުމަކީ އެއަޅުކަމެއް
ޤަބޫލު ނުކުރެވޭ ބިދުޢަތް ވެގެން ކަމެކެވެ.

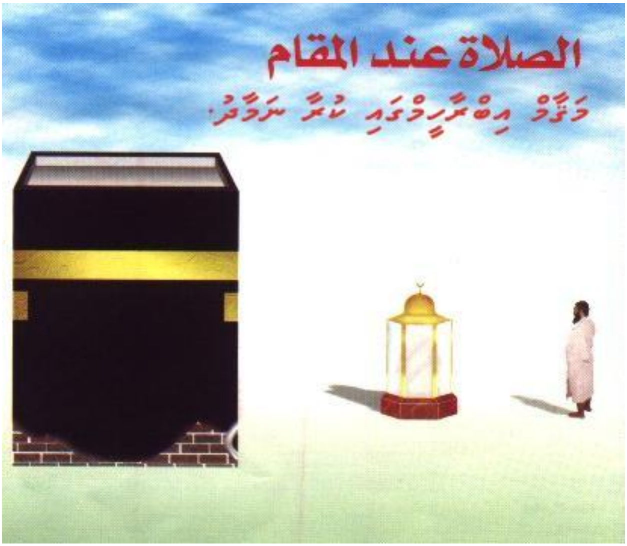
- އަދި ހަމަ މިގޮތަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ، ބޮޑެތި
ގުރުބާން ހަދައިގެން އެކެއްގެ އަޅުގަނޑުން އުޅޭއް
ބަލާހާ ހަރު އަޑުން ދިޔާ ކުރަމުން ދެއެވެ.
މިއީވެސް ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން ހުރި ބޮޑު
ބިދުޢައެކެވެ. މިގޮތަށް ދުޢާ ކުރުމަކީ

ޖަމާޢަތްކުރަމުންދާ އެހެންމީހުންނަށް އުނދަގޫގެ
ސަބަބުން އުނދަގޫވާ އައަޑުކަން ފުރިހަމަ ކުރަން
ދަތި އުނދަގޫތައް ކުރިމަތިވާނެ ކަމެކެވެ. الله
ތަޢާލާ ވިދާޅު ޤުރުއާނުގައިވެސް، އިލާހުގެ
ބަސްފުޅަކަން ތާޢަތްކުރަން އަންގަވައި އަމުރު
ކުރެއްވާގޮތުން ބިރުވެތިކަމާއި މަޤުބޫލުކަމާއި އެކު
ވަންހަނާކޮށް ސިއްރުންނެވެ. (سورة الأعراف: 55)

- ޖަމާޢަތްކުރަމުން ދަނިކޮށް ފަހުރެސް ނަމާދަށް ބަންގި ގޮވައި ފަތިހު ދިރުފު ނަމަ ޖަމާޢަތް ކުރުން ހުއްޓުވުމަކީ ފުރިހަމަކަމެއް އެކަމާބެހޭގޮތުން އަދާކުރުމަކީ ޖަމާޢަތްގެ ނިސްބަތް އޮތްބައި އަދާކުރާނީއެވެ. ނަމާދު ކުރުމަށް ޖަމާޢަތް ގުދުރަތް ހިފައިގެން އުޅުނު ނިސްބަތާ ކުރުމަށްގައިވާނަމަ އުޅުނު އަދުގެ ފަރާނީއެވެ.

- ކަޢުބު ވަށައި ހަތްބުރު ޖެހުމުން ޠަވާފްކޮށް ނިމުނީއެވެ. ޠަވާފްކޮށް ނިމުމުން ކަނާތްފަރާތު ކޮނޑު ނިވާކުރަންވީއެވެ. އެއީ ރިދާ (މަތިން އަންނަ ފޮތާ) ކޮނޑުމައްޗަށް އެއްލައިގެންނެވެ.
- އެއަށްފަހު ދެން މަޤާމް އިބްރާހީމްގެ ފަހަތަށް ދާނީއެވެ. މީހުން ގިނަނަމަ ދާނީ އެދިމާލުން ތަންކޮޅެއް ފަހަތަށެވެ. އެތަނުން ފަހު އެތާނގައި ކިޔަވާނީ ﴿وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى﴾ މިހެންނެވެ.
- ދެން އެތަނުގައި ދެރަކުޢަތް ނަމާދެއް ކުރާނީއެވެ. ފުރަތަމަ ރަކުޢަތުގައި ސޫރަތުލް ފާތިޙާ ﴿الحَمْدُ﴾ ކިޔުމަށްފަހު ކިޔާނީ ސޫރަތުލް ކާފިރޫން ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ﴾ އެވެ. ދެވަނަ ރަކުޢަތުގައި ސޫރަތުލް ފާތިޙާ ﴿الحَمْدُ﴾ގެ ފަހުން ސޫރަތުލް އިޚްލާޞް ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ އެވެ. (އެދިމާވެސް ފުރުޞަތުވާނަމަ

މަސްޖިދުލް ޙަރާމްގެ ކޮންމެ ތަނެއްގައި އެދެ ރަކްޢަތް ކުރިކަމުގައިވިޔަސް މައްސަލައެއް ނުވެއެވެ.)

- މިދެރަކްޢަތް ކޮށް ނިމުމުން ޒަމްޒަމް ފެން ބުއިން ސުންނަތް ވެގެންވެއެވެ.

- ދެން އެއަށްފަހު ޙަޖަރުލް އަސްވަދަށް ގޮސް ބޮސް ދޭނީއެވެ. ނަމަވެސް މީހުން ގިނަވެ އެތަނާއި ކައިރި ނުވެވޭނަމަ އެއްވެސް ކަމެއް ކުރާނެ ކަމެއް ނެތެވެ. (ބޮސް ނުދެވޭނަމަ މިތަނުގައި ޙަޖަރުލް އަސްވަދަށް އިޝާރާތް ކުރުމެއް ނެތެވެ.)
- އެއަށްފަހު ދެން އުމްރާގެ ކުރިޔަށް އޮތް ބަޔާއިގެން ކުރިޔަށް ދާނީ އެވެ. އެއީ ސަޢުޔު ކުރުމެވެ. ސަޢުޔު ކުރުމަށްޓަކައި ދާނީ ޞަފާ ފަރުބަދައާއި ދިމާލަށެވެ.

3. ސަޢުޔު.

- ސަޢުޔުއަކީ ޞަފާއާއި މަރުވާއާއި ދެމެދު ކުރެވޭ ހަތް ބުރެވެ. ޞަފާއިން ފެށިގެން މަރުވާ އަށް އެއީ

ފުރަތަމަ ބުރެވެ. މަރުވާއިން ފެށިގެން ޞަފާއަށް އައީ ދެވަނަ ބުރެވެ.

- ސަޢުޔު ކުރުމުގައި ވުޟޫ ހުރުމަކީ ކޮންމެހެން ޝަރުޠެއް ނޫނެވެ. އެހެންނަމަވެސް ވުޟޫކޮށްގެން ހުރެ ކުރުން އެދެވިގެން ވެއެވެ.
- ސަޢުޔު ކުރަންވާނީ ޞަފާއިންނެވެ. އަދި ނިމޭނީ މަރުވާއަށެވެ.
- ސަޢުޔު ކުރުމަށްޓަކައި އަންނައިރު ޞަފާ ފަރުބަދައާއި ކައިރިވުމުން މިއަންނަނިވި އާޔަތް ކިޔުން ސުންނަތްވެގެންވެއެވެ. ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾. ނުވަތަ ހަމައެކަނި ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ﴾ މިފަދައިން ކީ ކަމުގައި ވިޔަސް ފުދޭނެއެވެ.

- ދެން ކިޔާނީ "أَبْدَأُ بِمَا بَدَأَ اللهُ بِهِ" މިފަދައިންނެވެ. އެއަށްފަހު ކަޢުބާ (ގެފުޅު) ފެންނަ ހިސާބަށް، ޞަފާ ފަރުބަދައަށް އަރުން ސުންނަތެއް ވެގެންވެއެވެ. މި ދެ ދުޢާ ކިޔާނީ ހަމައެކަނި ސަޢުޔު ކުރަން (ފުރަތަމަ ބުރު) ފަށަން އަންނައިރު އެކަންޏެވެ.
- ދެން ގެފުޅަށް ކުރިމަތިލައި އަންނަނިވި ދުޢާ ކިޔާނީއެވެ. (لاَ إِلهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيْكَ لَهُ ، لَهُ المِلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرِ. لاَ إِلهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ أَنْجَزَ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الأَحْزَابَ وَحْدَهُ). މިދުޢާ ބާރަށް ކިޔުން ސުންނަތްވެގެން ވެއެވެ. މިދުޢާ ނިމުމުން ދެން ބޭނުން ދުޢާއެއް ކިޔާނީއެވެ. (މިތަނުގައި މަތީގައި ބަޔާންވެދިޔަ ދުޢާ ނޫން އެހެން ދުޢާތައް ކިޔުމަކީ މަޤުބޫލެވެ.) އެއަށްފަހު އަނެއްކާވެސް މިދުޢާ ކިޔާނީއެވެ. ދެން

އަނެއްކާވެސް ބޭނުން ދުޢާއެއް ކުރުމަށްފަހު ތިންވަނަ ފަހަރަން މިދުރާ ކުރާނީއެވެ. ތިންވަނަ ފަހަރު މިދުރާ ކުރުމަށްފަހު އެތަނުގައި އިސްތު ދުޢާއެއް ކުރާކަން ނުޖެހޭނެއެވެ.

- ދެން އެއަށްފަހު ސަވާ ފަރުބަދަރިން ފައިބައިގެން މަކާފާއި ދިމާލަށް ދާނީއެވެ. ދާނީ އާދައިގެ ހިނގުމުގައެވެ.
- މިދަމުދަނގައިވެސް ކިޔާކަން ވަކި ހާއްސަ ދުޢާތަކެއް ނެތެވެ. މިތަންތަނުގައި ޢަރަބިން ވިޔަސް ނުވަތަ ދިވެހިން ވިޔަސް ބޭނުން ދުޢާއެއް ކުރުމަކީ ހުއްދަކަމެކެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ ހާއްސަކޮށް ކުރައްވާނެ ދުޢާތަކެއް ހިތުދަސްނުވާ ކަމުގައިވާނަމަ، މިތަންތަނުގައިވެސް ދުޢާ ކުރުން ސުއްރޫން ވަންތަކަމެކެވެ.

- ސަޢުޔު ކުރަމުން ދާއިރު ފެހި ކުލައިން ފާހަގަ ކުރެވި، ދިއްލާލައިފާ ހިސާބަށް އައުމުން ވީހާވެސް ބާރަށް ދުވެފައި ދިޔުން ސުންނަތްވެގެން ވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެއީ އެހެން މީހުންނަށް އުނދަގޫ ނުވާގޮތަކަށެވެ. މިގޮތަށް ގޮސް އަނބުރާވެސް ފެހިކުލައިން ފާހަގަ ކުރެވި ދިއްލާލައިފާ ހިސާބަށް ދެވުމުން ދުވުން ހުއްޓާލައި، އާދައިގެ ހިނގުމެއްގައި މަޑުމަޑުން ހިސާބަށް ދާނީއެވެ.

- ދަރުވާއަށް އެރުމަށްފަހުވެސް ކަންތައް ކުރާނީ ކުރިގައި ބަޔާންކޮށް ދިޔަގޮތަށް ބޭނުން ކުރުމުގައެވެ. އެރުމަށްފަހު ކަންތައް ކުރިޔަށްދަނީ. އަންނަނިވި އަސްލާ ބޭނުން ކުރުމުގައި ދިމާވާނެ ގޮތަކީއެވެ.
- ގައިދުވެސް ފެނިކުރުމުން ގެނެސް ކުއްލި ދިޔާވެވިދާނެ ދިޔާ ހިފާނެ ފުރުސަތު ކުރިޔަށް ގެނެސް ކުރާނެ ފިޔަވަޅު ވިސްނުމުގައި. އަދި ފުރުސަތު ގެނެސް ކުއްލި ދިޔާވެވިދާނެ ހިފާނެ ފުރުސަތު ކުރިޔަށް ދިޔުމުގައި. އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތަކީ ހިނގާފައި ބޭނުން ކުރުމުގައި ދިޔަ ގޮތް ވާނީއެވެ.
- ބޭނުން ކުރުމުގައި އެރުމަށްފަހު އަސްލާ ބޭނުމެއް ކަންތައް ކުރާނީ ހަމަ ކުރިއަށް އެއްގަމުގައި ހުންނެވެ. މިގޮތަށް ހަމަ ބޭރު ހަދަފުލުން ސަރުކާރު

ނިމުނީއެވެ. ސަބަބުތަކުން ނިމާނީ (ހަމަވަނަ ބުރު
ހަމަވާނީ) މަރުވާ އަށެވެ.

- އެއަށްފަހު ދެން ހުންނާނީ އުމުރުގެ އެންމެ ފަހު ކަންތައް އަކީ ކުރުމެވެ. އެއީ ބ ބާޒުން ނުވަތަ ބ ކޫރުމެވެ.

4. ބ ބާޒުން ނުވަތަ ބ ކޫރުން.

- ބ ބާޒުން ނުވަތަ ކޫރުމަކީ އުމުރުގެ ވާޖިބުބަސްކުރު ބެހެއިން ހިމެނޭ ކަމެކެވެ.
- ޖިބްރީލުންނަން އަލިހުންގެ ބ ކޫރުމަކަށްވަނީ ބާޒުން މާލެ އިބުރުވެގެން ވެއެވެ. އެހެނީ ރަސޫލު الله صلى الله عليه وسلم، ބ ބާޒުއްވި ބާކަޒުންނަން ބިންވަހަރު ދުވާ ކުރެއްވިއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ބ

ކޮށްޕެވި ބޭކަލުންނަށް ދުޢާ ކުރެއްވީ އެންމެ ފަހަރަކުއެވެ. (رواه مسلم: 1303) .

- އަންހެނުންނަށް ވަނީ އެކަނބަލުންގެ ބޮލުގެ އިސްތަށިގަނޑުގެ ކޮޅުން އިނގިލި ކުރިއްސެއްގެ މިންވަރު ބުރިކޮށްލުމެވެ. ބޮލުގެ އިސްތަށިގަނޑު ބޭލުމަކީ އަންހެނުންނަށް ހުއްދަވެގެންވާ ކަމެއް ނޫނެވެ. އެކަނބަލުންނަށްވަނީ ކުރީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފަދައިން އިސްތަށިގަނޑުން ތަންކޮޅެއް ބުރި ކުރުމެވެ. (صحيح أبي داود: 174)
- ކުރު މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި އިތުރު އުމްރާއެއް ކުރުމަށް ފުރުޞަތު ލިބޭނަމަ، (މިސާލަކަށް މަދީނާއަށް ޒިޔާރަތް ކުރުމަށްފަހު އަނބުރާ އިރަށް) ފިރިހެނުންގެ ބޮލުގެ އިސްތަށިތައް ނުފަގާނޫނަން ހިފާނަމަ ފުރަތަމަ ކުރާ އުމްރާގައި ބޭ

ތުނިކޮށް ކޮށާލެވިދާނެއެވެ. އަދި މަދީނާއަށް ޒިޔާރަތް ކުރުމަށްފަހު އެނބުރި އައިސް ކުރާ އުމްރާގައި ބޯ ބޭލުން ފަސްކުރުން އެންމެ ރަނގަޅެވެ.

- ބޯ ބޭލުމުގައި ބޮލުގެ ހުރިހާ ދިމާލަކުން ވަށައިގެން ބޭލުން ވާޖިބުވެގެން ވެއެވެ. ހަމަ މިގޮތަށް ބޯ ކޮށާއިރުވެސް ބޮލުގެ ހުރިހާ ދިމާލަކުން ޔަގީންކަން އެއްވަރަށް ކޮށުން ވާޖިބު ވެގެންވެއެވެ.
- ފިރިހެނުން ބޯ ކޮށާއިރު ބޮލުގެ ތަންކޮޅަކުން ކުޑަ އިސްތަށިކޮޅެއް ކަނޑާލުމަކީ މިހާރަކަށް އައިސް ވަރަށް ޢާއްމުކޮށް ފެންނަ މަންޒަރެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް މިގޮތަށް ބޮލުގެ ތަންކޮޅަކުން ދެތިން އިސްތަށި ކަނޑާލުމަކުން އުމްރާގެ މިބައި ފުރިހަމަވީ ކަމަކަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ.

ކިޔެއްހެއްދެވެ. މިއީ އަދުލު ކުރެވިގެންވާ ގޮތާއި ޒިޔާދަން ކުރެވޭ މަކަރުވެރި ކަމެއް ކަމުގައި ދެނެވޭ ނުވެއެވެ.

- މިތަނުގައި އަދި ފާހަގަކޮށްލަންޖެހޭ މުހިއްމު އަސްލެއް ނުކުތާއަކީ ބޯ ބާލާއިރު ނުވަތަ ކޮށާއިރު ބައެއް ފިރިހެނުން އުމުރުގެ ތުނބުލި ބާލާބާރުގެ މައްޗަށެވެ. ތުނބުލި ބާރުކަމާ ކަސަރެއްވެގެން ހުރި ބަޔާން ކަމެވެ. ޞަޙީޙު މުސްލިމްގައި عبد الله بن عمر رضي الله عنهما، ރިވާވި ނަބިއްޔާ محمد صلى الله عليه وسلمގެ އަރިހުން ރިވާކުރައްވާ ބަސްފުޅެއްގައިވެއެވެ. " أَنَّهُ أَمَرَ بِإِحْفَاءِ الشَّوَارِبِ وَإِعْفَاءِ اللِّحْيَةِ " (رواه مسلم). މާނައީ: "މަތިމަސް ކުރުކުރުމަށާއި ތުނބުލި ދިގުކޮށްލުމަށް ބޭއްވުމަށް އެކަލޭގެފާނު އަމުރު ކުރެއްވިއެވެ."

- ބޯ ބޭލުމުން ނުވަތަ ކޮށުމުން ޢުމްރާގެ އަރުކަން ފުރިހަމަ ކުރެވި އިޙްރާމް ކެނޑުނީއެވެ. އެއަށްފަހު އިޙްރާމް ބަންދުގެ ސަބަބުން އޭނާއަށް މަނާވި ކަންތައްތައް ހުއްދަވީއެވެ. އެގޮތުން އޭނާއަށް ބޭނުން ހެދުމެއްލައި، މީރުވަސް ދުވާ އަޅަދު ބޭނުންކޮށް އަދި އަނބިފިރި ކަމުގެ ގުޅުން ހިންގުންވެސް ހުއްދަވެގެން ވެއެވެ.

މުހިއްމު ބައެއް ނުކުތާތައް.

- ބައެއް މީހުން މައްކާގައި ތިބޭތިބުމުގައި ތަންޢީމްއަށް (މައްކާގެ މީޤާތަށް) ގޮސް ކޮންމެ ދުވަހަކު ނުވަތަ ދެދުވަހުން އެއް ދުވަހު ކަހަލަ ގޮތަކަށް، އެތަނުން އިޙްރާމް ބަނދެ ޢުމްރާކޮށް އުޅެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް މިއީ ޘާބިތު ގޮތެއް

ނޫނެވެ. އަދި އިލްމުވެރިންވަނީ މިކަން މިގޮތަށް ކުރުން މަނާ ކުރައްވާފައެވެ. އެހެންނަމަވެސް ބަޔެއް އިލްމުވެރިން ވިދާޅުވާގޮތުގައި އޭނާގެ މަންމަ ނުވަތަ ބައްޕަ ނުވަތަ އެފަދަ މީހަކު މިފަދަ އަޅުކަމެއް އަދާނުކޮށް ވަކުތުފިލައިފާނަމަ، އެފަދަ މީހެއްގެ ބަދަލުގައި މިގޮތަށް އުމްރާއެއް ވެވިދާނެއެވެ. والله أعلم.

- ޙައްޖު އަދި އުމްރާ ތަމައްތުޢުގައިވެސް މައްކާއަށް ދިޔުމަށްފަހު މަދީނާއަށް ޒިޔާރަތް ކުރާނެއެވެ. މަދީނާއަށް ދާއިރު އިޙްރާމް ބަނދު ނުވަތަ ވަކި ޚާއްޞަ ހެދުމެއް ލާކަށް ނުޖެހެއެވެ.

ޢުމްރާގެ އަރުކަނުގައި ކުރެވިދާނޭ ބައެއް ދުޢާތައް.

ޢުމްރާގެ އަރުކަނުގައި ވަކި ހާއްސަ ތަންތަނުގައި ކިޔަން ހުރި ދުޢާތައް ކިޔުމަށްފަހު (އެދުޢާތައް ކުރީގައި ބަޔާންވެފައި އެވަނީއެވެ)، ދެން އެމީހަކު ބޭނުން ދުޢާއެއް ކިޔަންވީއެވެ. އެހެންކަމުން މިތަންތަނުގައި އަޅުގަނޑު މިޟަބްތު ކުރަނީ ޤުރުއާނުގައި ހުރި ބައެއް ދުޢާތަކާއި އަދި ޙަދީޘްފުޅު ތަކުގައި ހުރި ބައެއް ދުޢާތައް މިފޮތުގައި ބަޔާންކޮށްލާނެއެވެ. މިދުޢާތައް ކުރާއިރު މީގެ މާނަ އެނގެނަމަ ބޮޑަށް ޚުޝޫޢަތްތެރި ވެވޭނެއެވެ. ވީމާ އަޅުގަނޑުގެ އިލްތިމާސަކީ، ތިޔައިގެވެރިން ކޮންމެ ބޭފުޅަކަށްވެސް ވީވަރަކުން މިދުޢާތަކުގެ މާނަ ފިޔަވަޅައިވާ ހާއްސަކޮށް ބަލައިގެން މާނަވެސް ދެނެގަތުމެވެ. މިފޮތުގައި މާނަ ލިޔަން ޟަބްތު ނުކުރީ ފޮތުގެ

ސަފްރާތައް އިތުރުވެ ފަސޭހަކަމާއި އެކު އަތްމަތީ ގެންގުޅެން އުނދަގޫވެދާނީއެވެ.

ކޮންމެއަކަސް މިދުރާބައް ޝޫރަސް ހަމަ ދިވެހި ބަހުންވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދުޢާ ކުރަންވީއެވެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޙާޖަ ޙުއްސުވުމަކާއި، ސަޢުވަރުގެ ދެއްވައި ނަރަކައިން މިންޖުކޮށްދެއްވުމަކާއި، އަޅުގަނޑުމެންގެ މައިން ބަފައިންނަށާއި އަދި މުއުމިނުން ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ބޫނުން ކޮންމެ ކަމަކަށް ދުޢާ ކުރަންވީއެވެ. އެއިލާހަކީ އަޑުއައްސަވާ އަދި އިޖާބަދެއްވާ އިލާހެވެ.

قرآن ން ނަގާފައިވާ ދުޢާތައް.

﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾

﴿رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذا بَاطِلاً سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ . رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنصَارٍ . رَّبَّنَا إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلإِيمَانِ أَنْ آمِنُواْ بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الأبْرَارِ . رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدتَّنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلاَ تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لاَ تُخْلِفُ الْمِيعَادَ﴾

﴿رَبَّنَا لاَ تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ . وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴾

﴿رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلاًّ لِّلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

﴿رَبَّنَا أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَاغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾

﴿رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾

﴿رَبَّنَا إِنَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾

﴿رَبَّنَا لاَ تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنتَ الْوَهَّابُ . رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لاَّ رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللّهَ لاَ يُخْلِفُ الْمِيعَادَ﴾

﴿رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا﴾

﴿رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾

﴿رَبَّنَا لاَ تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلاَ تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلاَ تُحَمِّلْنَا مَا لاَ طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَآ أَنتَ مَوْلاَنَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾

﴿رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ . رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِن ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَآ إِنَّكَ أَنتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾

﴿رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلاَةِ وَمِن ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاء . رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ﴾

﴿رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ . وَاجْعَل لِّي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ . وَاجْعَلْنِي مِن وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ﴾

﴿رَّبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ . رَبَّنَا لاَ تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلَّذِينَ كَفَرُوا وَاغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾

﴿رَبِّ هَبْ لِي مِن لَّدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ﴾

﴿رَبِّ لا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ﴾

﴿رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي . وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي . وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِّن لِّسَانِي . يَفْقَهُوا قَوْلِي﴾

﴿لاَّ إِلَهَ إِلاَّ أَنتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾

﴿رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ﴾

﴿رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾

﴿رَبَّنَا لاَ تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلاَ تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلاَ تُحَمِّلْنَا مَا لاَ طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَآ أَنتَ مَوْلاَنَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾

حديث ތަކުން ނަގާފައިވާ ދުޢާތައް.

"سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ"

"اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ"

"اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا وَفِي بَصَرِي نُورًا وَفِي سَمْعِي نُورًا وَعَنْ يَمِينِي نُورًا وَعَنْ يَسَارِي نُورًا وَفَوْقِي نُورًا وَتَحْتِي نُورًا وَأَمَامِي نُورًا وَخَلْفِي نُورًا وَعَظِّمْ لِي نُورًا "

"اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ النَّارِ"

"اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ الْخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنْ الدَّنَسِ اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنَ الخَطَايَاي بِالثَّلْجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرَدِ"

"اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي جَمِيعًا إِنَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ وَاهْدِنِي لِأَحْسَنِ الأَخْلاَقِ

لاَ يَهْدِي لِأَحْسَنِهَا إِلاَّ أَنْتَ وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا لاَ يَصْرِفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلاَّ أَنْتَ لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ وَالْخَيْرُ كُلُّهُ فِي يَدَيْكَ وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ أَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ تَبارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ"

"اللَّهُمَّ رَبَّ جَبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ اهْدِنِي لِمَا اخْتُلِفَ فِيهِ مِنْ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ"

"اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَيِّمُ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ وَلَكَ الْحَمْدُ لَكَ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ وَمَنْ

فِيهِنَّ وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ الْحَقُّ وَوَعْدُكَ الْحَقُّ وَلِقَاؤُكَ حَقٌّ وَقَوْلُكَ حَقٌّ وَالْجَنَّةُ حَقٌّ وَالنَّارُ حَقٌّ وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ وَمُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ حَقٌّ اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْكَ أَنَبْتُ وَبِكَ خَاصَمْتُ وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ فَاغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لا إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ"

"اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ دِقَّهُ وَجِلَّهُ وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلاَنِيَتَهُ وَسِرَّهُ"

"اللَّهُمَّ أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لاَ أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ"

"اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَفِتْنَةِ الْمَمَاتِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ الْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ"

"اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّك أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ"

"اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي

اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي وَآمِنْ رَوْعَاتِي اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ وَمِنْ خَلْفِي وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ فَوْقِي وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي"

މިހައިހިސާބުން މިދުޢާގައި ޒިކަންގަސްތުކުރި ހިސާބަށް ޒިކުރުކުރައްވާފައެވެ. ދުޢާއަކީ މާތްالله، މިދުޢާގެ ޒަރީޢާއިން ގިނަ ދީލަތި ދަރުމަތަކާއި އަދުރުވެރިކަމާއި ދެއްވުމެވެ. އަދި ނިކަމެތިއަދާގެ މިޖެހޭ ވަސްވާސްތަކުން ހިމާޔަތްދެއްވާ ހުރިހާ ކަމެއްގެ މީޒާނަން އިޙުސާންދެއްވުމެވެ.

وَصَلَّى اللهُ وَسَلَّمَ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِه وَصَحْبِهِ أَجْمَعِيْن.

***

ނޯޓް: މިފޮތުގެ ޕީޑީއެފް ތިރީގައިމިވާ ލިންކް އިން ލިބިވަޑައި ގަންނަވާނެއެވެ.

https://dhisalafiyyah.net/article/12861

***